

A Kelet Nyugatra tart

Volt egyszer egy zenekar. Sajátos színt képviseltek a hazai rockvilágban. Aztán szinte semmit nem hallottunk róluk az elmúlt két évben. Most az Oláh Ali-émléket kapcsán újra felbukkant a név: EAST. Móczán Péter, az együttes vezetője, az alapító Ali személyes jó barátja volt.

– Ali valamikor – '86-'87 tájkán – az EAST együttes billentyűse volt.

– Mások általában session – azaz stúdió – zenészként dolgoztak Alival, nálatok tag volt. Nyilván szorosabb lett így a kapcsolat...

– Nagyon jó volt a kapcsolatunk. Mostanában is dolgoztunk együtt, például filmzenékben, melyeket én írtam, ő pedig billentyűsként játszott ezeken, például az Egy diák tüze naplóján, ami március 15-én ment a televízióban és a későbbiekben látható Mandulák című filmben.

– Jó ideje nem léptek fel hazai színpadokon...

– Közel két éve nem játszottunk már. Nagyon készülünk egy lemezre... Egy lemezre, ami Nyugat-Európa piacára készült. Most valósult meg az elképzelés. A hír már nemcsak hír csupán, hiszen kézzel fogható a lemez. Itt van nálunk. Őt évtizedek óta a munkát, Robert Pongert volt az egyik jelentős állomás, de később megszakadt vele a kapcsolat. Ő Falco producer-menedzsere. Végül is a Svájcban székelő K-tel International gondozásában idén nyár végén jelent meg az angol nyelvű hanghordozónk, a CD, és a maxi sing CD, a Taking the Wheel. Ez csak részben hasonlít a Magyarországon utol-

Fotó: PATAKI GÁBOR

jára megjelent lemezünkre. Úgy gondoltuk, addig már sehol nem lépünk fel élő koncerten, amíg ez a lemez meg nem jelenik.

– Sokan azt hitték, már nincs is EAST.

– Az EAST nagyon is létezik. Manapság elharapózott a különféle együttesek feloszlata. Biztos, hogy vannak a háttérben olyan dolgok, amelyekről nem tudhat a kívülálló, de én azt látom, hogy épp az olyan együtteseknek, mint a V Moto Rock, az LGT, vagy az EAST, szükséges létezniük. Pár évig hallgathatnak, de fenn kell maradniuk, mert zenélni bármilyen korban lehet, és ezek az emberek még nem öregek. Eppen ellenkezőleg, tudatniuk kellene a világgal, hogy még léteznek, hogy előjöhettek még újabb produkciókkal... legalábbis meg kell hagyni az esélyt.

– Őt éve kezdtetek dolgozni ezen a lemezanyagon. Mennyire aktuális még?

– Nekem az a véleményem

– remélem másnak is –, hogy az EAST zenéje időtlen, de mondhatom azt is, hogy időtálló. Nem tartozik a divatműajok közé. Az öt éve készült számok – igaz, most új felvételekben szólalnak meg – éppúgy maiak, mint az egy éve készült.

– És térben meddig terjedhet az „elfogadhatóság”?

– Nehéz ezt innen Magyarországról megítélni, de már elég sok helyen, elég sok kontinensen hallható volt a zenénk... Tapasztalat mondatja velem tehát, hogy kell ez a zene. Nem azt a magyaros – nehogy valaki félreértsen – vonalat képviseli ez a zene, ami vagy meglehetősen egyszerű utánczata kinti anyagoknak, vagy egyszerűen alkalmatlan a világban való megjelenésre. Én azt hiszem, a mi produkciónk nemzetközi szintű produkció. Ebből lesz valami hallható negyedikünk a Petőfi Csarnok szabadtéri színpadán, az Oláh Ali-émléket.

SZEMTANÚ

„NEKEM A CSEND A DALOM”

Azt mondják, az az igazi zenész, aki a csendet tudja élvezni. Pomázi Zoltán, a népszerű Bojtorján együttes hajdani tagja bizonyára nemcsak a csendet, de a sikert is élvezi, hisz a „Filmslágerék II.” című album szereplőjeként már átvehetett egy aranylemezt.

– Hogyan került tulajdonképpen az albumra?

– Pásztor Lacival néhány éve készítettünk egy lemezt Görbe Nóra és új együttesem, az Albatrosz közreműködésével. Sajnos ebből elég kevés – mindössze néhány ezer darab – fogyott el, de ezt követően szól nekem Pásztor Laci, lenne-e kedvem énekelni egy ilyen válogatáson. Nos, igent mondtam, így a lemezen én éneklek a Csend hangjai című Simon and Garfunkel-szerzeményt.

– Új együttesben, az Albatroszban nagyrészt a Bojtorján régi zenészei vannak. Mégis, mi a különbség a két zenekar között?

– Így van, az öt tagból velem együtt négyen: Vörös Andor, Sötét Gábor és Barna Zoltán a

koncert kellős közepén eszünkbe jut előszedni egy-egy régi Bojtorján-nótát, sőt, gyakran a közönség soraiból kiált be valaki, hogy például: „Tizenhat éves.” Itt jelentkezik a gond, hogy végül is miért játszunk mi ugyanazt, amit valaha a Bojtorján, hisz önálló csapat vagyunk?! Néha bizony zavar, hogy az emberek többségének szemében én még ma is egyenlő vagyok a Bojtorján együttesével, s ebből a „skatulyából” nehéz kilépni. Persze, nyilván ehhez kellemes élmények, emlékek is kapcsolódnak...

– Hol látható, hallható az Albatrosz a Filmslágerék II. című lemezen kívüül?

– Az idei nyarat sörfesztiválok keretében szervezett szabadtéri koncerteken töltöttük. Közben pedig folytatjuk a gyerekműsorok szervezését: Halász Judittal évi 150-200 alkalommal lépünk fel, de más gyerekszínházakkal is dolgozunk együtt, például Fábán Évával. Kéthetente hétfőként pedig a Fregatt klubban zenél az együttes. Készülőben van saját nagylemezünk, ezenkívül Dévai

regi csapatból jöttünk, Szűcs Antal Gábor nevű új gitárosunk pedig a rockzenéből igazolt át hozzánk. Negyedik éve működünk, végeredményben a régi stílusunkat követjük, de sokkal modernebb zenét játszunk. Koncertjeinken általában saját, új számainkat adjuk elő, de néha a

Nagy Kamilla és Oszter Sándor részére is írunk néhány dalt új albumukra. Nagy álmom pedig megjelentetni egy válogatást a régi Bojtorján-dalokból, hisz szerintem nem lesz már olyan alkalom, hogy a régi társaság – akár egy koncert erejéig is – összeálljon. N. TÓTH ILDIKÓ

KANIZSAI SERHISTÓRIA

1892-ben, a nagy filoxeravész után, amikor jó torkú magyar ember alaposan meggondolta, mikor igyon az erősen megrikult és megdrágult magyar borokból, Gelsei Guttmann Vilmos, a nagykanizsai Kereskedelmi és Iparbank elnöke indítványozta, alapítsák városában sör- és malátagyár.

A gyáralapító okiratot 1892 júniusának utolsó napján írták alá a helyi üzletemberek és vállalkozók, Kanizsai Serrőzde Részvénytársaság névre keresztelve az új céget. Ötszáz ezer forintnyi alaptőke, harminckét

A tizes években a gyár nevet és külsőt váltott. A Királyi Sörfőzde Részvénytársaság erős sörrel immár címkézett palackokba kerültek. A háborús gazdálkodás, majd a trianoni békeszerződés korlátozta a termelést, beszűkítette a piacot. 1928-ban a kőbányai Dreher-Haggenmacher Serrőzde Részvénytársaság vásárolta fel a kanizsai céget, majd 1933-ban – ez volt a gazdasági világválság utolsó esztendeje – visszafeljesztették, végül teljesen leállították a Királyi Sörfőzdeben mind a sör, mind a malátatermelést.

korábban a malátatermelés folyt, almát, sárgarépát, kukoricát szárított a megmaradt kevés számú sörgyári szakember.

Az államosítás után Nagykanizsa, ha más formában is, továbbra is Kőbányához tartozott. A gépeket leszerelték, újabb álomba merült a gyár. 1954-ben merült fel újra a terv, hogy habzó szőke sereket kéne termelni a nagy múltú, országosan, a Balkántól az Adriáig elhíresült nagykanizsai sörgyárban.

1956 nyarán indult be a termelés a felújított gyárban, egyre növekvő számokkal a maláta- és sörgyártás terén. A hetvenes években a sörtermelés kétszerese, a malátagyártás több mint tízszerese volt az újraindulási adatoknak.

A nyolcvanas években igen nagy elismerést jelentett a kanizsai gyárnak a hamburgi Holsten. A piros és zöld címkés – utóbbi picit kesernyesebb, pils típusú – Holsten igen rövid idő alatt a sörisszák kedvenc márkájává vált, növelve a minőségi palackozott sörök választékát.

Kanizsán a kezdetektől igen nagy figyelmet fordítottak a korszerű üzemre, technológiára. A belüli szurkolót fahordók mellett már igen korán palackozták a sört. Elsőként címkézték a palackokat. A szállítógépeket jéggel hűtötték, a lovas kocsikat hamarosan maguk kifejlesztette tartálykocsikra cserélték. A kézi palackozást gépsor váltotta fel. Az időközben Nagykanizsai Sörgyár névre ke-

resztelt üzem nem csupán alkoholtartalmú ital gyártására rendezkedett be: itt palackozták a fonódú ásványvizet és a Gyöngy márkanevű, egzotikus és hazai gyümölcsök ízét kínáló üdítőket. Sífóki üzemükben tíz esztendőig töltötték palackokba a Pepsi Colát.

A Holsten-Bier, a Holsten-Pilsener, a Holsten-Prémium sörök, valamint a Kanizsa nagyszerű hazai nedű rajongóinak támogatásával beszövik az országot az ezeket az italokat forgalmazó sörözők: érdekes módon itt a hordós, csapoló sörök a favoritok.

A nemzetközi sörversenyeken igen szép eredménnyel szerepeltek, szerepelnek Kanizsa sörrel. Arany, ezüst, bronz kitüntetésekkel, Arany Palma-díjjal összegyűjtött a gyár több mint két tucatot.

A piaccgazdálkodás, a privatizáció nagy változásokat hozott a gyár életében. A hajdani, magánzemélyek alapította részvénytársaság ma ismét egyéni tulajdonosoké. Kanizsán a dolgozók komolyan vették a felelősséget, éltek a lehetőséggel, elsőként a hazai privatizáció történetében, bízza a keresletben, a maguk gyártotta minőségben, technológiában, márkákban, maguk vásárolták meg a gyár döntő részét.

1992 jubileumi év a Kanizsa Sörgyár életében. Ünnepelnek, előre megtervezett módon és remélt, de nem biztosra várt események is emelik a centenáriumi fényét. Kanizsa választott, támogatott kedvenc futballcsapata a Ferencváros. Az 1992-es NB I-es bajnokság győztese, első helyezettje. Mezőkőn Holsten feliratot viselnek a ferencvárosi fiúk, maguknak, szurkolótáboruknak, a kanizsai sörözőknek egyaránt nyerték el az első helyet.

A Kanizsa Sörgyár pedig egész évben, különösképpen a június kerek évfordulót követően ünnepel. Hogyan másképp, mint sörfesztiválokkal. Kanizsa környékén, a fővárosban, északon és délen, keleten és nyugaton, mindenütt, szerte az országban. Ugyan mi mással lehetne köszönteni egy jubiláló sörgyárat, mint a következő száz évére emelt, kívül páras-hideg, belül mézszínűen habzó sörrel. Holstenrel, Koronával, Platánal, vagy az egyenesen az évfordulóra komponált kanizsai Prémiummal...

holdnyi földterületen emelkedő, világ színvonalú épületek, villany- és vízvezeték, saját vendéglő egészítette ki a beruházást. A terv évi húszmillió hektó sör volt.

A szakmát ki mástól is tanulták volna el a magyarok, mint cseh és morva kollégáktól. 1894-ben már Görögországba, Belgiumba, Svájcba, Olaszországba szállították a magyar malátát. A sörfőzde 1895 elején indult, és májusban már kanizsai sört mértek a környéken. A nagykanizsai, szökén habzó nedű Fiuméba, Triestbe, Splitbe, Polába is eljutott, ezt a minőséget csapolták végig az Adria mentén, szurkolót fahordókból. Dombornyomású, parafával bedugaszolt üvegekkel is forgalmazták csekély mennyiségben.

A háborús évek ismét fokozták a serivást, nőttek az igények, a szükségletek. A Csipkerózsika-álmot alvó gyárat felújították, újra beindították a termelést, a Dreher-Haggenmacher Első Magyar Részvény Serrőzde Rt. irányításával.

Kezdetben ötven-, majd átlagosan hetvenezer hektoliter sör volt az éves termelés. Harminckét sörnagykereskedő, jó néhány városi és vidéki utazó ügynök biztosította a forgalmat.

A háború megkímélte a gyárat, a német csapatok mégis kivonulásuk előtt még felrobbantották a kazánházat. Talán ez volt az egyik oka annak, hogy Kőbánya csupán rak-tárának használta Nagykanizsát. Ott, ahol

